

Foucault ile Bedenin Tarihsel Kurgusunun Paradoksu¹

Foucault And The Paradox Of Bodily Incriptions

Judith Butler

Çeviren: Mustafa Demirkan*

 0000-0002-3084-6950

Genellikle bedenin inşa edildiğine dair olan varsayımlar, Foucault'nun düşünceleri ile ilişkilendirilen bir konumdur. Foucault perspektifi ile beden, söylem ve iktidar rejimlerinin, hukuki ve üretken güç ilişkileri içinde düğüm veya bağlantı noktası oluşturduğu bir alana karşılık gelmektedir. Ancak beden hakkındaki bu argüman, bedenin değişmezliğini, bir başka deyişle önceden verilmiş olanın kendi görünüşteki yapısının alanı haline gelmek için varoluşsal olarak ulaşılabilir bir beden olduğunu ima eder. "Beden" denen bu alanı muhafaza altında tutan nedir? Bu sınırlandırma nasıl ve kim(ler) tarafından yapılmaktadır? Hangi "beden", beden olarak nitelendirilir? Bir bedenin varoluşsal statüsünü inşa eden şey(ler) ne(ler)dir? Varolan bedenin bilinemez olan evrenselliğinin içerisinde bir cinsiyet ya da cinsiyetler var mıdır? Bir beden hangi şekle sahip olmalı ve "beden" dediğimiz şey tam olarak nereden gelmektedir?

"Bedenin kültürel olarak inşa edildiği" iddiası, bir yandan, bedenin edindiği anlam veya niteliklerin aslında kültürel olarak oluşturulmuş ve dolayısıyla değişim gösterebileceğini iddia etmektir. Ancak cümlelerin yapısını dikkatli incelediğimizde "inşa" kelimesinin anlamı karmaşıklaştırdığını fark edebiliriz. Beden ontolojik olarak geçirdiği inşa sürecinden farklı olarak mı algılanmalıdır? Eğer durum buysa, o zaman inşanın meydana geldiği nesne veya yüzey olan "beden" in kendisinin inşa sürecinden önce olduğu görünecektir. Yani beden dediğimiz şey inşa edilmemiş, kesinlikle düşünülmüş bir şey olarak algılanacaktır. Bu imgelem, nesnesi olan bedenle dışsal olarak ilişkili mekân ve zamanın tarihselliği ile bir arada tahayyül edilmelidir. Gerçekte, "Beden inşa edilmiştir." ifadesine sahip çalışmalar, kendisinin soy bilimsel açıklamasını gerektiren bir yapı olmasına izin vermeyi reddetmektedir. Ama bir ihtimal ifadenin göndermeli iddiası sahip olduğu retorikte de saklı olabilir. Yani cümlelerin içinde adı geçen bedeni, yapı alan bir nesne olarak değil, koşullu atıflar üstlenebilecek maddi bir şey olarak düşünmek gerekebilir. Belki de ifadeyi, kendine gönderme yapan bir şekilde okumak yararlı olacaktır. Belirsizliği içinde "beden" e yapılan herhangi bir atıf, zorunlu soy bilimsel eleştiriye açık bir yapıda kabul edilmelidir.

Foucault yazmış olduğu birçok metinde, belirli sosyal alanlar içinde bedenleri oluşturan düşünsel veya kültürel anlamlardan, herhangi bir şekilde ayrılabilen bedenler için bir "maddilik" olup olmadığını açıkça sorgular. Söz gelimi, Cinselliğin Tarihi (The History of Sexuality, 1980) adlı kitabında Foucault, bedenin kültürel olarak tartışılmalı anlamların bir alanı olduğunu ve bedensel yaşamın en gerçekçi yönleri arasında bulunmak için cazip olabileceğimiz cinsiyetin kendi başına "hayali bir nokta" olduğuna değinmektedir. 1977'de yayımladığı bir başka çalışması olan "Nietzsche, Genealogy and History" adlı makalesinde Foucault açıkça şöyle yazar: "... insandaki hiçbir şey -bedeni

¹ Orijinal künye: The Journal of Philosophy, Vol. 86, No.11, Eighty-Sixth Annual Meeting American Philosophical Association, Eastern Division (Nov., 1989), pp. 601-607 Published by: Journal of Philosophy.

*Y. Lisans Öğrencisi, Akdeniz Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Sosyoloji ABD. ✉mdemirkan75@gmail.com

bile- kendini tanımanın veya diğer insanları anlamının temeli olarak hizmet etmek için yeterince kararlı değildir." (a.g.e s.153). Foucault'nun bedenlerin kültürel yapılar olarak oluşturulduğu mekanizmayı tanımlama girişimi, gerçekte inşasının dışında olan, bazı yapıların da değişmeyen ve aslında bir bedeni temsil eden kültüre karşı dinamik direnç odağı olarak şekillendiğini göstermektedir.

Bu son iddia, Foucault'nun Cinselliğin Tarihi'ndeki psikanalitik teorisi ve liberalist cinselliğin ikircikli bunalımlarına yönelik eleştirisini okuyanlar için şüphesiz şaşırtıcı olacaktır. Çünkü Foucault açık bir şekilde yasadan bağımsız bir bedenin ve güç ilişkilerinden kurtarılmış bir cinselliğin olamayacağını iddia eder. Ancak bedenin, meçhul genelliği içerisinde, tek başına kültüre karşı dinamik bir direniş noktası olduğu kanıtlanırsa, o zaman sahip olduğumuz bedenin kültürel olarak inşa edilmemiş olduğu da kanıtlanmış olur. Aslında bu kültürel inşanın kaçınılmaz sınırı ve başarısızlığının da bir göstergesi olacaktır. Metnin ilerleyen akışında, Foucault'nun, bedenlerin kültür veya söylem/iktidar düzeninin özgül bağları içinde oluştuğunu ve bedenin herhangi birinin dışında maddi veya ontolojik bağımsızlığının olmadığını ileri sürülmesini tartışacağım. Bu sistem yine Nietzsche'den ödünç alınan soy bilimi kavramı ile bedeni bir yüzey veyahut gizli bir güç olarak gören, kültürel yapının işleyişi tarafından tahakküm altında tutulan ve dönüştürülen bir beden anlayışına dayanmaktadır. Dahası, bu kültürel yapının işleyişi, "tarih" olarak anlaşılır ve tarihin özgül devingenliği problemleri bir şekilde tarihsel kurgularda aranır. Foucault için bedenin kültürel inşası, kültürel anlamlar üreten bir daktilo gibi düşünülebilecek tarihin bizzat kendisinden baştan sona etkilenir. Bedenin maruz kaldığı deformasyonlar, tarihsel kurgu için hazır bir yüzey veya boş bir sayfa olarak sunulup tarihin belirleyeceği "damgasını"² beklemektedir. Foucault, bedenin kültürel bir kurgu dışında var olmadığını iddia ediyor gibi görünse de, aslında "kurgu"nun işleyişinin bizzat beden haricinde ya da dışında gereken bir gücü ima ettiği söylemektedir. Bu değerlendirmelerde Foucault'nun tartışmaya sunduğu asıl sorunsal ise kurgu modelindeki kültürel inşa sürecinin anlaşılmasının, "inşa edilmiş" ya da "kurgulanmış" bedenin bu kurgudan ayrı bir ontolojik statüye sahip olup olmadığıdır.

Foucault, aynı makalede bir dizi metafor ve sembol aracılığıyla bedeni, genellikle "yüzey", çok yönlü "güçler" ve kültürel kurgunun bir sahnesi ya da alanı olarak tanımlar. "Beden tüm durum ve olguların yüzeyidir. (...) Soy bilimin görevi tamamen tarih tarafından damgalanmış bedeni gün yüzüne çıkarmaktır." (a.g.e). Tarihin amacı "[salt olan] bedenin imhası"nı gerçekleştirmektir. Bu tahayyül paradoksal bir biçimde, Freud'un, Foucault'nun Cinselliğin Tarihi'nde eleştirmeye çalıştığı birincil süreçlerin bastırılması ve yüceltilmesi yoluyla uygulanan iktidarın hukuki yapısının "medeniyet" tanımlamasını hatırlatır. Çok yönlü güçler ve dürtüler, tarihin hem yok etmeye çalıştığı hem de geçmişin birikimsel olarak ortaya çıkışıyla³ koruduğu şeylerdir. Foucault'nun yazdığı gibi "süreklilik parçalanma halinde olan beden", her zaman kuşatma altındadır ve tarihin pek çok dönemi tarafından yıkıma uğrar. Tarih, konuşulacak özneyi ve onun anlamlarını üretmek için bedenin, onun karşısında boyun eğmesini gerektiren, değerlerin ve anlamların yaratıcısı olarak görülür. Buradaki bedeni, Foucault'nun kökten tarih dışı bir şekilde tarihin "tek draması" dediği bir drama veya bedenin boyun eğdirilmesi ile kurgulanması ve baskıcı anlamlandırma yapısı aracılığıyla zayıflatılmış bir diğer deyişle yeni değerlerinin yaratılmış olduğu bir tasarı olarak anlamak gerekmektedir (a.g.e s.150). Bu tarihin, bir tür "yaşam biçimi"⁴ olarak anlaşılmalıdır. Daha ziyade temel baskısı ve üretici jesti şeklinde kabul edilmelidir.

Foucault bedenin istikrarlı olmadığını, bireyler, kültürler arası dönüşüm gösterdiğini ve tarih ötesi olarak evrensel bir konsensüs niteliğinde anlaşılamayacağını savunmuş olsa da yine de kültürel kurgunun sabitliğini "tek bir drama" olarak betimler ve bu tarihsel kurgunun dramasının önerdiği - aslında bedenin kendisinin reddettiği- evrensellikten çalışmalarında yararlanır. Tarihin pratiğini ifade eden değerlerin yaratılması, tıpkı Kafka'nın Ceza Sömürgesi (2019) eserinde, işkence aletinin

² Türkçe Söyleyen Notu [T.S.N]: Orijinal metin de *imprint* olarak geçmektedir. Bu mefhum Foucault'nun a.g.e'nden (s. 148) ödünç alınmıştır.

³ [T.S.N]: Entstehung

⁴ [T.S.N]: Modus Vivendi

üzerinde bedeni yok etmesi gibi, bedenin yok edilmesini gerektiriyorsa, o kurgunun önünde istikrarlı ve sağlam bir beden olmalıdır. Bir anlamda Nietzsche'de olduğu gibi Foucault için de kültürel değerlerin beden üzerindeki tahakkümü bir kalem ve kâğıdın ilişkisine benzemektedir. Yazan-yazılan, etken-edilgen ikilikleri ile kavrayabileceğimiz bu anolojide kâğıt, kalem karşısında sahip olduğu tüm işlevlerini yitirmiş ve teslimiyetini kabullenmiştir. Biçimlendirilmiş kurgunun herhangi bir anlam ifade edebilmesi için sınırları belirsiz alanlar kümesi olarak anlaşılan bedenin yok edilmesi -Freud terminolojisini kullanarak- süblimasyona⁵ ya da -Nietzsche terminolojisi ile- değerlerin yeniden değerlendirildiği⁶ bir ortamda dönüşüme maruz kalması gerekmektedir. Yani kültürel değerlerin yaratılışının ima ettiği şey, tarih ve kültürün ortaya çıkması için yok edilmesi ve yeniden biçimlendirilmesi gereken bir araç olarak bizzat bedenin kendisidir.

Foucault, bedeni kültürel kurgusundan önce muhafaza ederek -yani bu yolla- ona anlamından ve biçiminden önce bir maddesellik ifade eder. Paradoksal olarak hem Freud'u hem de Nietzsche'yi bedenin ve süreçlerinin önceden söylemsel ontolojisini varsaymakla eleştirir. Cinselliğin Tarihi'nde psikanalitik söylemlerin bastırılmasına yönelik arzuların aslında hukuki bir uygulama olarak bizzat psikanaliz tarafından üretildiğini savunur. Gerçekte, "bastırılmış arzu", psikanalitik söylemin, nefis bir söylemsel üretimin, çağdaş cinsellik uydurması ve örgütlenmesinin sonucudur. Aslında Foucault burada, doğrudan doğruya, geçici ve ontolojik olarak baskıdan önce gelen bir "direnişçi güç"ün olduğunu varsayan hukuksal ve baskıcı bir yasanın kavramsallaştırılmasına karşı çıkmaktadır. Onun baskıcı hipoteze yönelik soy bilimsel eleştirisinin etkisi, dürtülerin ve/veya arzuların söylemsel figürasyonunu, *apriori* varsayımından ziyade, kanunla eşzamanlı ve kanunların sonucu olarak tasavvur etmektir. İlginç bir şekilde Foucault, Hapishanenin Doğuşu'nda (Discipline and Punish: The Birth of the Prison, 1979), Nietzsche'nin söylemsel bir içgüdüsellik varsayımının üstü kapalı, paralel bir eleştirisini sunar. Nietzsche, Ahlakın Soykütüğü Üstüne'de (2010), yaşamı onaylayan pek çok içgüdü'nün köle ahlakının yasaklayıcı etkileri aracılığıyla reddedildiğini ve içselleştirildiğini savunur. Buna karşılık Foucault, içselleştirme diline ve bu dilin ima ettiği içsel psikik ve dışsal toplumsal alan arasındaki ayrıma adeta bir meydan okumaktadır.

Foucault, Hapishanenin Doğuşu'nda tıpkı Cinselliğin Tarihi'nde, cinsiyetin "gizil" hakikatine olan inancı reddettiği gibi hükümlülerin boyun eğmesi ve özneleştirilmesine ilişkin tutumların içselleştirilme doktrine de benzer bir tavır göstermektedir. Yasaklayıcı yasalar bedene alınmaz, içselleştirilmez veya dahil edilemez, daha ziyade biçiminin, tarzının ve dışsal anlamının yapılandırma ilkesiyle beden üzerine kazınır. "Beden doğrudan politik alanla ilişkilidir; iktidar ilişkileri ona hemen etki eder, ona yatırım yaparlar. İşaretler, eğitir, işkence eder; görevleri yerine getirmeye, adetleri uygulamaya, belirtilenleri yaymaya zorlar." (a.g.e s.25).

Bir anlamda, Hapishanenin Doğuşu, Nietzsche'nin içselleştirme öğretisinin bir yazım dili kabulü ile yeniden algılama çabası olarak okunabilir. Foucault, hükümlülere uygulanan stratejinin suç dürtüsünü bastırmak değil, bedenlerin bariz özleri, tarzları ve zorunlulukları olarak yasaklayıcı yasayı meşru kılmaya zorlamak olduğunu aktarmaya çabalamaktadır. Bu kurallar tam anlamıyla içselleştirilmemiştir, ancak bedenlere kazınmıştır. Bedene kazınan yasalar, bireylerin kendilik kültürlerinin, vicdanlarının, arzularının belirleyicisinin bir göstergesi olarak kendilerini açığa çıkarır. Gerçekte, yasa bu şekilde bedene tamamen yayılmıştır. Normlar, bedene sosyal olarak bilinirliği ve anlaşılabilirliği bahşeden ilkedir. Yasal hukuk, artık tabii olduğu ve özneleştirdiği bedenlerin dışında görünürlük sağlayamamaktadır. "Özün bir yanılsama veya ideolojik bir etki olduğunu söylemek yanlış olur. Tersine hükümlüler üzerinde uygulanan gücün denetiminin, bedenin etrafında bir kalıcılığı, gerçekliği mevcuttur." (a.g.e s.29). Bedene "dahil" olarak anlaşılan içsel ruh yani tin, bedenin kurgusuyla üretilir; gerçekten de tin denilen olgu yüzeye kazılıdır ve bedende tarif edilemez bir derinlik yanılsamasını üreten bir anlamdır. Yapılandırıcı bir görünmezlik olarak tin, görünen ve cismani olan semboller içinde ve tarafından üretilir. Nitekim tin, bedenin anlamlandırılması için

⁵ [T.S.N]: *Sublimation*, yüceltme ya da arılaştırma, saflaştırma anlamlarında da kullanılabilir.

⁶ [T.S.N]: *Transvaluation*

bedene ihtiyaç duyar. Bedenin maddi yollarla kendi sınırını ve derinliğini ifade etmesini gerektirir. Dahası, beden, bu anlamlandırma gerçeğini gizleyen bir şekilde anlamlandırılmalıdır. Aslında bu anlamlandırma pratiği, yalnızca somutlaştırılmış etkisi, yani tanımlayıcı ve maddi olmayan bir içsellik ve derinlik ontolojik gerekliliği olarak görünmesini sağlar.

Tinin yapılandırıcı bir iç mekân olarak etkisi, bedenin hayati ve kutsal bir muhafaza olarak önemi aracılığıyla üretilir. Tin, tam olarak bedende eksik olan şeydir; dolayısıyla beden de, kendini bu eksiklik üzerinden kurgular ve ruhu gösteremeyen bir şey olarak ifade eder. Öyleyse tin, iç/dış ayrımının kendisine karşı çıkan ve onu yerinden eden yüzeysel bir anlam taşımaktadır. Kendini sürekli olarak böyle gizleyen bir toplumsal anlam olarak bedene kazınmış içsel, psişik alan figürüdür. Foucault'nun terminolojisiyle, tin beden tarafından ya da beden içinde hapsedilmiş değildir, tersine, "Tin, bedenin hapishanesidir." (a.g.e s.30).

Foucault'nun Hapishanenin Doğuşu ve Cinselliğin Tarihi'ndeki analizlerinin eleştirel gücü, yalnızca belirli iktidar ve söylem koşulları altında bedenlerin tanımlandığı şekillerde anlamlandırıldığını ve düzenlendiğini varsayar. Foucault bu eleştirileri daha önce değinildiği üzere Nietzsche'den ödünç aldığı ve geliştirdiği soy bilimsel teknik ile gerçekleştirir. Ancak "Nietzsche, Genealogy and History" adlı makalesine geri dönecek olursak kendi metafiziksel taahhütlerinin, klasik soy bilimsel eleştirinin eleştirel gücünü ciddi şekilde zayıflattığını da bu çalışmasında "itiraf eder". Aynı denemede, "itaat" mefhumunun, tarihsel olarak özel olmasına rağmen, aynı zamanda "tarih" in esas ve tarih-ötesinin önkoşulu olduğunu açıklığa kavuşturmuştur. Gerçekten de, bu anlamlı ya da üretken itaatin, belirli bir tarihin, sonsuzca tekrarlanabilir bir sahnenin temel repliği olduğunu açıkça ortaya koymaktadır.

Kelimeler ve Şeyler'in (The Order of Things, 1979) girişinde Foucault, zamanının hüküm süren felsefi ahlaki olarak yapısalıcılığın var olmasına ve kendi eserinin yapısalıcılığın felsefi kelime dağarcığıyla değişmez bir şekilde bağlantılı olmasına rağmen yine de onun terimleriyle kısıtlanmış hissetmediğini belirtmeye ihtiyaç duyar. Foucault'nun çalışmasını şahsen yapısalcı bir konuma indirgemek istemesem de, bedenlerin somut olarak tabi kılınması ve biçiminin bozulması yoluyla anlamlar üreten "evrensel kültürel yasa" kavramının, tamamen Claude Lévi-Strauss'un "Akraba İlişkileri" analizinden türetilebileceğini düşünüyorum. Lévi-Strauss'a göre ensest tabu, kimlikleri cinsel farklılık ekseninde tesis eder ve dolayısıyla, yüksek düzeyde yapılandırılmış akrabalık ilişkileri üretmek için bedenleri baskı altına alır. Bedenlerin maddeselliğini "doğa" veya "ham" oluştururken, cinselliği baskılayan ve toplumsal örgütlenmeyi yaratan normlar ise "kültür" ve "işlenmiş" dir.

Foucault, yapısalıcılığın kodladığı ikili karşıtlıkları antropolojinin evrensel gerilimleri olarak eleştiriyor görünürken, tarihsel anlamların nasıl ortaya çıktığına dair kendi açıklamalarında bu karşıtlıkları yeniden birleştiriyor görünmektedir. Tarihin, tarihi olmayan bir beden üzerine "kurgulanmış" ya da "damgalanmış" olması, bedenin tarihin ön koşulunu oluşturduğunu değil, aynı zamanda temel işleyişe karşı belirli iktidar rejimlerinin kuralsızlaştırılması ve yıkılmasına sebebiyet verdiğini ortaya koymaktadır. Başka bir deyişle, Foucault, tarih öncesi bir bedeni, tarih ve kültürün nihayetinde ve paradoksal olarak hukuki terimlerle tasarlandığı tarih ve kültüre karşı bir direniş kaynağı olarak tanımlamış görünüyor. Bunun, Foucault'nun iktidarı hem üretimsel hem de hukuki kiplerde formüle etme programına aykırı olduğu açıktır. Yine de tarih üzerine ifadeleri, cinsellik ve suçluluk üzerine çalışmalarının ortaya koyması gereken yapılandırılmış bedene ilişkin sezgiyi zayıflatıyor görünmektedir.

Tarihsel kurgu ile karşı koyabilen beden arasındaki ayrım, Foucault'nun tanımladığı şekliyle şecere görevinde önceden varsayıldığı için, ayrımın kendisi bir soy bilimsel araştırmanın nesnesi olarak dışlanmıştır. Aslında bahsi geçen ayrım, onun argümanının eleştirel olmayan bir şekilde kabul edilmiş ve üstü kapalı olarak formüle edilmiş bir önermesi niteliğinde işlemekle kalmaz, bunula birlikte bedenlerin yapılandırılmış statüsüne ilişkin argümanının kanıtlanması gerektiği yönündeki merkezi noktayı da zayıflatır. Cinselliğin Tarihi'nde ya da Herculine Barbin'in Namıdğer Alexina B. (2019) adlı kitabının önsözünde olduğu gibi Foucault aslında düzenleyici bir rejim tarafından beden, "tarih" in bir çeşit zaferi olarak anlaşılсын diye üzerine dayatılan kültürel tutarlılığın denetleyici

pratiklerini bozmak için bedenini yüzeyini kıran söylemsel ve çok sayıda bedensel güce başvurmayaya çalışıyor. Olası bir kategori-öncesi⁷ bozulma kaynağı reddedilirse ve eğer beden mefhumu, dışsal olarak kurgulanmak eylemiyle ilişkilendirilerek bir seçere eleştirisine tabi tutulursa; anlamlandırma pratiği gibi bedenlerin sınırlarının telaffuzunun Foucault'cu bir açıklamasını yapmak mümkün olabilir mi? Kültürel ya da söylemsel olarak beden nasıl tanımlanabilir?

Açık olan şey, kurgunun ne somutlaştırılmış tarih tarafından başlatılan bir eylem ne de tarihi yazarken eş zamanlı olarak üreten usta bir tarihçinin performatif başarısı olacaktır. Kültürel olarak inşa edilmiş beden, toplumsal alanın büyüğü veya onto-teolojik kökenleri, yapısalcı ayrımları veya kurguları olmayan, yıkıcı ya da başka türlü, ontolojik olarak yasa önünde dokunulmamış, yaygın ve aktif bir yapılanmanın sonucu olacaktır.

Kaynakça

- Alan Sheridan, trans. (New York: Vintage, 1979) [Türkçesi için: Foucault M. (1992). (M. A. Kılıçbay, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Barbin, H.(2019). Namıdiğer Alexina B. İstanbul: Sel Yayıncılık.
- Kafka F. (2019). Ceza Sömürgesi. (İ. Özdemir, Çev.). İstanbul: Yapı Kredi Yayınları.
- New York: Random, 1971. [Türkçesi için: Foucault, M. (2017). Kelimeler ve Şeyler. (M. A. Kılıçbay, Çev.). Ankara: İmge Kitabevi.
- Nietzsche F. (2010). Ahlakın Soykütüğü Üstüne. (A. İnam, Çev.). Ankara: Say Yayınları.
- Robert Hurley, trans. (New York: Vintage, 1980). [Türkçesi için: Foucault, M. (2007). Cinselliğin Tarihi. (H.U Tanrıöver, Çev.). İstanbul: Ayrıntı Yayınları.] Philip Kolker, R. (1999). Yalnızlık Sineması- Penn, Kubrick, Coppola, Scorsese, Spielberg, Altman. Ertan Yılmaz (Çev.). Ankara: Öteki Yayınevi.

Foucault And The Paradox Of Bodily Inscriptions

Kaynak Gösterimi / Cite This Article

APA:

- Butler, J. (2020). Foucault ile Bedenin Tarihsel Kurgusunun Paradoksu (M. Demirkan, Çev.). *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, 1(1), 76-80.
- Butler, J. (2020). Foucault And The Paradox Of Bodily Inscriptions (M. Demirkan, Trans.). *Journal of Sociological Context*, 1(1), 76-80.

MLA:

- Butler, Judith. "Foucault ile Bedenin Tarihsel Kurgusunun Paradoksu." *Sosyolojik Bağlam Dergisi*, Çev. Mustafa Demirkan, c. 1, s. 1, 2020, ss. 76-80.
- Butler, Judith. "Foucault And The Paradox Of Bodily Inscriptions." *Journal of Sociological Context*, Trans. Mustafa Demirkan, v. 1, i. 1, 2020, pp. 76-80.

Chicago:

- Butler, Judith. "Foucault ile Bedenin Tarihsel Kurgusunun Paradoksu." Çev. Mustafa Demirkan. *Sosyolojik Bağlam Dergisi* 1, s. 1 (2020): 76-80.
- Butler, Judith. "Foucault And The Paradox Of Bodily Inscriptions." Trans. Mustafa Demirkan. *Journal of Sociological Context* 1, i. 1 (2020): 76-80.

⁷ [T.S.N]: Precategorical